Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
GIOVANNI PITRUZZELLA
prednesené 14. októbra 2021 [1]

Vec C-83/20

BPC Lux 2 Sàrl,
BPC UKI LP,
Bennett Offshore Restructuring Fund Inc.,
Bennett Restructuring Fund LP,
Queen Street Limited,
BTG Pactual Global Emerging Markets and Macro Master Fund LP,
BTG Pactual Absolute Return II Master Fund LP,
CSS LLC,
Beltway Strategic Opportunities Fund LP,
EJF Debt Opportunities Master Fund LP,
TP Lux HoldCo Sàrl,
VR Global Partners LP,
CenturyLink Inc. Defined Benefit Master Trust,
City of New York Group Trust,
Dignity Health,
GoldenTree Asset Management Lux Sàrl,
GoldenTree High Yield Value Fund Offshore 110 Two Ltd,
San Bernardino County Employees Retirement Association,
EJF DO Fund (Cayman) LP,
Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group SA
proti
Banco de Portugal,
Banco Espírito Santo SA,
Novo Banco SA

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Supremo Tribunal Administrativo (Najvyšší správny súd, Portugalsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 2014/59/EÚ – Ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností – Články 36, 73 a 74 – Čiastočné prebratie smernice pred uplynutím lehoty na jej prebratie – Riešenie krízovej situácie

[1] Jazyk prednesu: taliančina.

úverovej inštitúcie – Zaobchádzanie s akcionármi a veriteľmi – Zásada *No creditor worse off* – Článok 17 Charty“

1. Návrh na začatie prejudiciálneho konania v prejednávanej veci, ktorý podal Supremo Tribunal Administrativo (Najvyšší správny súd, Portugalsko), sa týka výkladu smernice 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností[2], ako aj článku 17 Charty základných práv Európskej únie, ktorým sa poskytuje ochrana vlastníckemu právu.

2. Tento návrh bol podaný v rámci konania o žalobe, ktorú na portugalské správne súdy podalo niekoľko akcionárov a držiteľov podriadených dlhopisov Banco Espírito Santo (ďalej len „BES“) a ktorou navrhovatelia navrhli zrušiť rozhodnutie Banco de Portugal (Portugalská centrálna banka, Portugalsko) z roku 2014 o riešení krízovej situácie BES.

3. Osobitosť prejednávanej veci spočíva v skutočnosti, že Portugalská centrálna banka prijala uvedené rozhodnutie na základe vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti riešenia krízových situácií úverových inštitúcií, ktorá sa do portugalského práva zaviedla výrazne skôr, než došlo k prijatiu smernice 2014/59, a ktorá sa zmenila a doplnila prostredníctvom aktu, ktorým sa predmetná smernica prebrala iba čiastočne, a to pred uplynutím lehoty na jej prebratie.

4. Za týchto okolností si vnútroštátny súd kladie otázku o zlučiteľnosti vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá bola základom pre prijatie rozhodnutia o riešení krízovej situácie BES, so smernicou 2014/59 a s článkom 17 Charty, a to z dôvodu neprebratia celého radu ustanovení tejto smernice. Vnútroštátny súd si tiež kladie otázku, či takáto právna úprava mohla v rámci uplatnenia opatrenia na riešenie krízovej situácie vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou 2014/59, a to v súlade so štandardom vyplývajúcim z judikatúry, ktorej základom je rozsudok z 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, EU:C:1997:628, ďalej len „rozsudok Inter-Environnement Wallonie“), týkajúcej sa povinností členských štátov počas plynutia lehoty na prebratie smernice.

I. Právny rámec

A. Právo Únie

5. V článku 34 smernice 2014/59, ktorý má názov „Všeobecné zásady, ktorými sa riadi riešenie krízových situácií“, sa stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby orgány pre riešenie krízových situácií pri uplatňovaní nástrojov na riešenie krízových situácií a vykonávaní právomocí riešiť krízové situácie prijali všetky vhodné kroky na zabezpečenie toho, aby sa opatrenia na riešenie krízových situácií prijímali v súlade s týmito zásadami:

a) akcionári inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, znášajú straty ako prví;

[2] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností a ktorou sa mení smernica Rady 82/891/EHS a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES, 2011/35/EÚ, 2012/30/EÚ a 2013/36/EÚ a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1093/2010 a (EÚ) č. 648/2012 (Ú. v. EÚ L 173, 2014, s. 190).

b) veritelia inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, znášajú straty po akcionároch v súlade s hierarchiou ich nárokov v rámci bežného konkurzného konania, pokiaľ nie je v tejto smernici výslovne stanovené inak;…“

6. V článku 36 smernice 2014/59, ktorý má názov „Oceňovanie na účely riešenia krízových situácií“, sa stanovuje:

„1. Pred prijatím opatrenia na riešenie krízovej situácie alebo výkonom právomoci odpísať alebo konvertovať relevantné kapitálové nástroje orgány pre riešenie krízových situácií zabezpečia, aby spravodlivé, obozretné a realistické ocenenie aktív a záväzkov inštitúcie alebo subjektu v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b), c) alebo d) vykonala osoba nezávislá od ktoréhokoľvek orgánu verejnej moci vrátane orgánu pre riešenie krízových situácií, ako aj od inštitúcie alebo subjektu v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b), c) alebo d). …

4. Účelom oceňovania je:

a) podložiť informáciami určenie, či sú splnené podmienky na riešenie krízovej situácie alebo podmienky na odpísanie alebo konverziu kapitálových nástrojov;

b) ak sú splnené podmienky na riešenie krízovej situácie, podložiť informáciami rozhodnutie o vhodnom opatrení na riešenie krízovej situácie, ktoré sa má prijať v súvislosti s inštitúciou alebo subjektom v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b), c) alebo d);

…

e) ak sa uplatňuje nástroj preklenovacej inštitúcie alebo nástroj oddelenia aktív, podložiť informáciami rozhodnutie o aktívach, právach, záväzkoch alebo akciách alebo iných nástrojoch vlastníctva, ktoré sa majú previesť, ako aj rozhodnutie o výške akejkoľvek protihodnoty, ktorá sa má vyplatiť inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši, alebo prípadne vlastníkom akcií či iných nástrojov vlastníctva;

…

g) vo všetkých prípadoch zabezpečiť, aby sa akékoľvek straty vo vzťahu k aktívam inštitúcie alebo subjektu v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b), c) alebo d) plne zaúčtovali v okamihu uplatnenia nástrojov riešenia krízových situácií alebo výkonu právomoci odpísať alebo konvertovať príslušné kapitálové nástroje. …

8. V ocenení sa uvedie ďalšie rozdelenie veriteľov na triedy na základe úrovní ich priority podľa uplatniteľného konkurzného práva a odhad zaobchádzania, ktoré by sa podľa očakávaní uplatňovalo na každú triedu akcionárov a veriteľov, ak by sa inštitúcia alebo subjekt v zmysle článku 1 ods. 1 písm. b), c) alebo d) likvidovali v rámci bežného konkurzného konania.

Tento odhad neovplyvní uplatnenie zásady ‚žiadny veriteľ nesmie obísť horšie ako pri likvidácii‘ [*no creditor worse off*], ktoré sa má uskutočniť podľa článku 74.“

7. V článku 73 smernice 2014/59, ktorý má názov „Zaobchádzanie s akcionármi a veriteľmi v prípade čiastočných prevodov a uplatňovania nástroja odpísania dlhu“, sa stanovuje:

„Členské štáty v prípade, že sa uplatnil jeden alebo viaceré nástroje na riešenie krízových situácií, a to najmä na účely článku 75, zabezpečia, aby:

a) okrem prípadov, keď sa uplatňuje písmeno b), ak orgány pre riešenie krízových situácií prevedú len časti práv, aktív a záväzkov inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, sa akcionárom a tým veriteľom, ktorých nároky sa nepreviedli, vyplatilo na uspokojenie ich nárokov aspoň toľko, koľko by sa im vyplatilo, ak by sa inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, likvidovala na základe bežného konkurzného konania, v čase keď sa prijalo rozhodnutie uvedené v článku 82.“

8. V článku 74 smernice 2014/59 s názvom „Oceňovanie rozdielu v zaobchádzaní“ sa stanovuje:

„1. Na účely posúdenia, či by sa akcionárom a veriteľom poskytlo lepšie zaobchádzanie v prípade, ak by inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, vstúpila do bežného konkurzného konania, a to aj (ale nie výlučne) na účely článku 73, členské štáty zabezpečia, aby oceňovanie vykonala nezávislá osoba čo najskôr po tom, ako sa vykonalo opatrenie alebo opatrenia na riešenie krízovej situácie. Toto oceňovanie sa odlišuje od oceňovania vykonaného na základe článku 36.

2. Oceňovaním podľa odseku 1 sa určí:

a) zaobchádzanie, ktoré by sa na akcionárov a veriteľov alebo príslušných systémov na ochranu vkladov vzťahovalo, ak by inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši a v súvislosti s ktorou sa vykonalo opatrenie alebo opatrenia na riešenie krízových situácií, vstúpila do bežného konkurzného konania v čase, keď sa prijalo rozhodnutie uvedené v článku 82;

b) skutočné zaobchádzanie, ktoré sa na akcionárov a veriteľov vzťahovalo pri riešení krízovej situácie danej inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, a

c) či existuje akýkoľvek rozdiel medzi zaobchádzaním podľa písmena a) a zaobchádzaním podľa písmena b).

3. Pri oceňovaní sa:

a) vychádza z predpokladu, že inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši a v súvislosti s ktorou sa vykonalo opatrenie alebo opatrenia na riešenie krízových situácií, vstúpila do bežného konkurzného konania v čase, keď sa prijalo rozhodnutie uvedené v článku 82;

b) vychádza z predpokladu, že opatrenie alebo opatrenia na riešenie krízových situácií sa neuskutočnilo;

c) neberie do úvahy akékoľvek poskytnutie mimoriadnej finančnej podpory inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši. …“

B. Portugalské právo

9. V Portugalsku sa vnútroštátna právna úprava týkajúca sa ozdravenia a riešenia krízových situácií úverových inštitúcií zaviedla v rámci Regime Geral das Instituições de Crédito e Sociedades Financeiras (všeobecné pravidlá pre finančné a úverové inštitúcie, ďalej len „RGICSF“) zákonným dekrétom č. 31-A/2012 z 10. februára 2012.

10. Táto právna úprava sa zmenila a doplnila zákonným dekrétom č. 114-A/2014 z 1. augusta 2014, ktorým sa čiastočne prebrala smernica 2014/59, pričom do portugalského práva sa prebrali iba určité aspekty tejto smernice.

11. Konkrétne sa zákonným dekrétom č. 114-A/2014 zmenili a doplnili články 145 B, 145 F a 145 H RGICSF, v ktorých sa po týchto zmenách a doplneniach stanovovalo:

„Článok 145 B…

1. Pri uplatňovaní opatrení na riešenie krízových situácií treba, s prihliadnutím na sledované ciele spomenuté v predchádzajúcom článku, dbať o to, aby:

a) akcionári úverovej inštitúcie prednostne znášali straty dotknutej inštitúcie;

b) veritelia úverovej inštitúcie znášali v druhom rade a za rovnakých podmienok zvyšné straty dotknutej inštitúcie v závislosti od poradia jednotlivých tried veriteľov;

c) žiadny veriteľ úverovej inštitúcie neznášal vyššie straty, než aké by mu vznikli, ak by inštitúcia vstúpila do likvidácie.

…

3. V prípade, ak sa po skončení likvidácie úverovej inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie, zistí, že veritelia uvedenej inštitúcie, ktorých pohľadávky neboli prevedené na inú úverovú inštitúciu alebo preklenovaciu banku, znášali vyššie straty, než aké by v súlade s ocenením uvedeným v článku 145 F ods. 6 a v článku 145 H ods. 4 podľa odhadu znášali v prípade, ak by inštitúcia bezprostredne pred uplatnením opatrenia na riešenie krízovej situácie vstúpila do likvidácie, títo veritelia majú nárok na vyplatenie rozdielu z fondu na riešenie krízových situácií.

Článok 145 F…

6. Na účely článku 145 B ods. 3 ocenenie uvedené v predchádzajúcom odseku zahŕňa aj odhad miery vymoženia pohľadávok každej triedy veriteľov podľa poradia stanoveného zákonom v prípade likvidácie úverovej inštitúcie bezprostredne pred uplatnením opatrenia na riešenie krízovej situácie.

…

Článok 145 H

4. Aktíva, pasíva, podsúvahové položky a spravované aktíva vybraté v súlade s odsekom 1 sa musia oceniť k okamihu prevodu, pričom toto ocenenie vykoná nezávislá inštitúcia určená Portugalskou centrálnou bankou v lehote, ktorú stanoví táto banka, na náklady úverovej inštitúcie a toto ocenenie na účely článku 145 B ods. 3 musí zahŕňať aj odhad miery vymoženia pohľadávok

každej triedy veriteľov podľa poradia stanoveného zákonom v prípade likvidácie pôvodnej úverovej inštitúcie bezprostredne pred uplatnením opatrenia na riešenie krízovej situácie.

Článok 145 I

…

3. Výťažok z predaja sa musí prednostne pomerne použiť na vrátenie:

a) všetkých súm, ktoré fond na riešenie krízových situácií poskytol v súlade s článkom 145 H ods. 6, do tohto fondu;

b) všetkých súm, ktoré fond na ochranu vkladov alebo záručný fond poľnohospodárskych družstevných bánk poskytli v súlade s článkom 145 H ods. 7 do týchto fondov.“

12. Smernica 2014/59 bola prebratá v plnom rozsahu prijatím zákona č. 23-A/2015 z 26. marca 2015.

II. Skutkový stav, konanie vo veci samej a prejudiciálne otázky

13. BES bola jednou z hlavných úverových inštitúcií v portugalskom bankovom systéme. V dôsledku vážnej finančnej krízy, v ktorej sa BES nachádzala, prijala Portugalská centrálna banka 3. augusta 2014 rozhodnutie o riešení krízovej situácie tejto banky. Portugalská centrálna banka prijala toto rozhodnutie z dôvodu významného a závažného rizika nesplnenia záväzkov, ktoré BES hrozilo, t. j. z dôvodu, pri ktorom by táto inštitúcia bez naliehavého prijatia opatrenia na riešenie krízovej situácie nevyhnutne musela pozastaviť platby a jej povolenie na vykonávanie činnosti úverovej inštitúcie by bolo zrušené, v dôsledku čoho by vstúpila do likvidácie, čo by predstavovalo enormné systémové riziko a vážnu hrozbu pre finančnú stabilitu.

14. Vyššie uvedené rozhodnutie o riešení krízovej situácie BES bolo prijaté na základe RGICSF vyplývajúcich zo zákonného dekrétu č. 31-A/2012 v znení zákonného dekrétu č. 114-A/2014.

15. Predmetné rozhodnutie o riešení krízovej situácie BES viedlo k zriadeniu preklenovacej inštitúcie s názvom „Novo Banco S.A.“, na ktorú sa previedli základné aktíva, pasíva a podsúvahové položky BES.

16. Massa Insolvente da Espírito Santo Financial Group, S.A. (ďalej len „Massa Insolvente“) je spoločnosť, ktorá priamo alebo nepriamo vlastnila podiel na základnom imaní BES.

17. BPC 2 Lux a i. sú držiteľmi podriadených dlhopisov vydaných BES.

18. Massa Insolvente a BPC 2 Lux a i. napadli opatrenie na riešenie krízovej situácie BES, pričom portugalským súdom navrhli jeho zrušenie. Okrem iného poukázali na to, že predmetné opatrenie na riešenie krízovej situácie bolo prijaté v rozpore s právom Únie.

19. Vnútroštátny súd, ktorý má o veci rozhodnúť, má určité pochybnosti týkajúce sa postupu portugalského zákonodarcu v rámci jeho čiastočného vykonania smernice 2014/59. Na účely posúdenia dôvodov nezákonnosti napadnutého opatrenia, ktorých sa dovolávajú navrhovatelia, je podľa vnútroštátneho súdu nevyhnutné objasniť výklad príslušných ustanovení práva Únie.

20. Za týchto okolností vnútroštátny súd rozhodol prerušiť konanie a predložiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa právo Únie, najmä článok 17 [Charty základných práv Európskej únie] a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ… najmä jej články 36, 73 a 74, vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, aká bola citovaná vyššie, ktorá sa uplatnila v kontexte opatrenia na riešenie krízovej situácie spočívajúceho v zriadení preklenovacej inštitúcie a nástroja na rozdelenie aktív, ktorá, hoci čiastočne prebrala uvedenú smernicu pred uplynutím lehoty na jej prebratie:

a) nestanovila uskutočnenie spravodlivého, obozretného a realistického ocenenia aktív a pasív úverovej inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie, pred prijatím tohto opatrenia;

b) nestanovuje vyplatenie prípadnej náhrady založenej na ocenení uvedenom v predchádzajúcom písmene a) inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši, alebo prípadne držiteľom akcií alebo iných vlastníckych práv, a namiesto toho len stanovila, že prípadný zostatok výťažku z predaja preklenovacej banky sa vráti pôvodnej úverovej inštitúcii alebo do jej konkurznej podstaty;

c) nestanovuje, že akcionárom inštitúcie, na ktorú sa vzťahuje opatrenie na riešenie krízovej situácie, sa vyplatí aspoň toľko, koľko by sa im podľa odhadu vyplatilo, ak by sa inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, likvidovala v plnom rozsahu na základe bežného konkurzného konania, a stanovila uvedený ochranný mechanizmus len pre veriteľov, ktorých nároky sa nepreviedli, a

d) nestanovuje iné ocenenie než to, ktoré je spomenuté v písmene a), zamerané na určenie, či by sa s akcionármi a s veriteľmi v prípade, ak by úverová inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, vstúpila do bežného konkurzného konania, zaobchádzalo priaznivejšie?

2. Môže vnútroštátna právna úprava, akou je právna úprava opísaná v prejednávanej veci, ktorou sa čiastočne preberá smernica 2014/59/EÚ, so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora obsiahnutú [v rozsudku Inter-Environnement Wallonie], vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného touto smernicou, najmä jej článkami 36, 73 a 74, v rámci uplatňovania opatrenia na riešenie krízovej situácie?“

III. Právna analýza

21. Vnútroštátny súd kladie Súdnemu dvoru v prejednávanej veci dve prejudiciálne otázky zamerané na preskúmanie súladu portugalského režimu na riešenie krízových situácií úverových inštitúcií, ktorý sa zaviedol do RGICSF v roku 2012, pričom následne bol zmenený a doplnený v roku 2014, t. j. režimu uplatneného pri riešení krízovej situácie BES, s právom Únie.

22. Prvá prejudiciálna otázka sa skladá z dvoch častí. V prvej časti vnútroštátny súd odkazuje na článok 17 Charty, v ktorom sa stanovuje ochrana vlastníckeho práva; v druhej časti prvej prejudiciálnej otázky vnútroštátny súd naopak odkazuje na smernicu 2014/59, najmä na články 36, 73 a 74 predmetnej smernice. Tejto smernice, konkrétne uvedených článkov, sa týka aj druhá prejudiciálna otázka.

23. Spoločným cieľom druhej časti prvej prejudiciálnej otázky a druhej prejudiciálnej otázky je preto preskúmať súlad dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy so smernicou 2014/59, hoci na základe dvoch rôznych štandardov. Kým druhá časť prvej prejudiciálnej otázky sa zameriava na preskúmanie toho, či uvedená smernica bráni ako taká dotknutým vnútroštátnym právnym predpisom, naproti tomu druhá prejudiciálna otázka má za cieľ preskúmať, či predmetné právne predpisy môžu „vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného“ touto smernicou, a to podľa štandardov vyplývajúcich z judikatúry, ktorej základom je rozsudok z 18. decembra 1997, Inter-Environnement Wallonie (C-129/96, EU:C:1997:628, ďalej len „rozsudok Inter-Environnement Wallonie“), pokiaľ ide o povinnosti členských štátov počas plynutia lehoty na prebratie smernice.

24. Za týchto okolností považujem predovšetkým za potrebné uviesť niekoľko predbežných úvah vo veci uplatniteľnosti ustanovení práva Únie, na ktoré odkazuje vnútroštátny súd, v prejednávanej veci.

A. Predbežné úvahy o uplatniteľnosti práva Únie

25. Vnútroštátnu právnu úpravu uplatniteľnú vo veci samej, čiže právne predpisy účinné v čase prijatia opatrenia na riešenie krízovej situácie BES 3. augusta 2004, ktorej sa týkajú prejudiciálne otázky, predstavuje portugalský režim týkajúci sa ozdravenia a riešenia krízových situácií úverových inštitúcií zavedený do RGICSF zákonným dekrétom č. 31-A/2012 z 10. februára 2012, v znení neskoršieho zákonného dekrétu č. 114-A/2014 z 1. augusta 2014.

26. Zo spisu vyplýva, že zákonný dekrét č. 31-A/2012 bol prijatý predtým, ako Komisia predstavila návrh smernice, ktorý následne viedol k prijatiu smernice 2014/59[3]. Je jednoznačné, že uvedený zákonný dekrét nemohol ako taký predstavovať prebratie tejto smernice. Okrem toho v odpovedi na konkrétnu otázku Súdneho dvora portugalská vláda vysvetlila, že zákonným dekrétom č. 31-A/2012 nedošlo k prebratiu nijakého iného právneho aktu Únie.[4]

27. Naproti tomu z návrhu na začatie prejudiciálneho konania výslovne vyplýva, že zákonným dekrétom č. 114-A/2014, ktorým sa zmenil a doplnil portugalský režim týkajúci sa ozdravenia a riešenia krízových situácií úverových inštitúcií z roku 2012, sa prebrali určité aspekty smernice 2014/59, hoci nešlo o prebratie tejto smernice v celom rozsahu. Z úvodnej časti tohto zákonného dekrétu je napokon zrejmé, že jeho cieľom je prebrať do portugalského práva zásadu *no creditor worse off*[5] stanovenú v smernici 2014/59.

28. Z článku 130 smernice 2014/59 v tomto ohľade navyše vyplýva jednak to, že lehota, v ktorej mali členské štáty uviesť do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou, plynula do 31. decembra 2014, jednak to, že členské štáty mali predmetné opatrenia uplatňovať od 1. januára 2015.[6]

[3] Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností a ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 77/91/EHS a 82/891/EHS, smernice 2001/24/ES, 2002/47/ES, 2004/25/ES, 2005/56/ES, 2007/36/ES a 2011/35/EÚ a nariadenie (EÚ) č. 1093/2010 [COM(2012)280 final] bol uverejnený 6. júna 2012.

[4] Portugalská vláda konkrétne vysvetlila, že tento zákonný dekrét nepredstavoval prebratie smernice 2001/24/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 4. apríla 2001 o reorganizácii a likvidácii úverových inštitúcií (Ú. v. ES L 125, 2001, s. 15; Mim. vyd. 06/004, s. 15), ktorá sa do portugalského práva prebrala prostredníctvom iného aktu, t. j. zákonného dekrétu č. 199/2006 z 25. októbra 2006.

[5] Čiže zásadu, podľa ktorej žiadny veriteľ nesmie byť v dôsledku zásahu orgánu verejnej moci znevýhodnený v porovnaní so situáciou, ak by sa dotknutá úverová inštitúcia likvidovala v rámci bežného konkurzného konania.

[6] S výnimkou opatrení uvedených v hlave IV kapitole V oddiele 5 týkajúcich sa nástroja záchrany pomocou vnútorných zdrojov, ktorý sa mal uplatňovať najneskôr od 1. januára 2016.

29. Preto je potrebné konštatovať, ako napokon poznamenal samotný vnútroštátny súd, že, zákonným dekrétom č. 114-A/2014 došlo k čiastočnému prebratiu smernice 2014/59, a to pred uplynutím lehoty na jej prebratie, konkrétne približne päť mesiacov pred jej uplynutím. V plnom rozsahu bola následne táto smernica prebratá do portugalského práva v roku 2015 prostredníctvom zákona č. 23-A/2015.

30. V uvedenom regulačnom rámci je potrebné preskúmať uplatniteľnosť smernice 2014/59 a Charty na prípad v prejednávanej veci.

1. O uplatniteľnosti ustanovení smernice 2014/59

31. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že vzhľadom na skutočnosť, že cieľom lehoty na prebratie konkrétnej smernice je predovšetkým poskytnúť členským štátom dostatok času na prijatie príslušných opatrení, pred uplynutím lehoty na prebratie smernice nemožno členským štátom vytýkať, že ešte neprijali opatrenia na jej vykonanie vo svojich právnych poriadkoch. [7]

32. Navyše, hoci členské štáty sú počas lehoty určenej na prebratie smernice povinné prijať potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa výsledok stanovený smernicou dosiahol pred uplynutím tejto lehoty [8], majú právo prijímať predbežné ustanovenia alebo vykonávať smernicu postupne [9].

33. Z ustálenej judikatúry ďalej vyplýva, že smernica môže mať priamy účinok až po uplynutí lehoty stanovenej na jej prebratie do právneho poriadku členských štátov. [10] Z tohto dôvodu sa konkrétnej smernice nemožno dovolávať vo vnútroštátnych súdnych konaniach, ktoré sa začali pred uplynutím lehoty na prijatie opatrení na jej vykonanie. [11]

34. Napriek tomu podľa rovnakej ustálenej judikatúry Súdneho dvora vychádzajúcej z rozsudku Inter-Environnement Wallonie, na ktorý vnútroštátny súd odkazuje vo svojej druhej prejudiciálnej otázke, z článku 4 ods. 3 ZEÚ a z článku 288 tretieho odseku ZFEÚ vyplýva, že členské štáty, ktoré sú adresátmi smernice, sa počas lehoty na jej prebratie musia zdržať prijímania ustanovení, ktoré by mohli vážne ohroziť uskutočnenie cieľa stanoveného touto smernicou. [12]

35. Z vyššie uvedených zásad vyvinutých v rámci judikatúry podľa môjho názoru vyplýva, že navrhovatelia vo veci samej sa pred vnútroštátnym súdom nemôžu dovolávať smernice 2014/59 ako takej, aby tak namietali nezlučiteľnosť portugalského režimu týkajúceho sa ozdravenia a riešenia krízových situácií úverových inštitúcií, ktorý bol účinný v čase prijatia opatrenia na riešenie krízovej situácie BES, čiže pred uplynutím lehoty na prebratie uvedenej smernice, a to napriek tomu, že zákonným dekrétom č. 114-A/2014 došlo k čiastočnému prebratiu tejto smernice do portugalského práva pred uplynutím príslušnej lehoty.

7 Rozsudky Inter-Environnement Wallonie, bod 43; z 5. februára 2004 Rieser Internationale Transporte (C-157/02, EU:C:2004:76, bod 68), a z 15. októbra 2009, Hochtief a Linde-Kca-Dresden (C-138/08, EU:C:2009:627, bod 25).

8 Rozsudok Inter-Environnement Wallonie, bod 44.

9 Rozsudok Inter-Environnement Wallonie, bod 49.

10 Pozri rozsudok do 17. januára 2008, Velasco Navarro (C-246/06, EU:C:2008:19, bod 25 a tam citovaná judikatúra).

11 Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci BP a i. (C-234/18, EU:C:2019:920, bod 45).

12 Rozsudok Inter-Environnement Wallonie, bod 45, a okrem iných rozsudok z 26. mája 2011, Stichting Natuur en Milieu a i. (C-165/09 – C-167/09, EU:C:2011:348, bod 78), a nedávny rozsudok z 11. februára 2021, M.V. a. i. (Opakované uzatváranie pracovných zmlúv na dobu určitú vo verejnom sektore) (C-760/18, EU:C:2021:113, bod 73 a citovaná judikatúra).

36. Ako je totiž zrejmé z bodu 34 vyššie, počas plynutia predmetnej lehoty na prebratie smernice mal dotknutý členský štát iba povinnosť zdržať sa prijímania ustanovení, ktoré by mohli vážne ohroziť uskutočnenie cieľa stanoveného touto smernicou. Zlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy účinnej v danom čase, prostredníctvom ktorej dotknutý členský štát čiastočne prebral smernicu 2014/59, čo bol postup, ktorý si, ako vyplýva z bodu 32 vyššie, mohol nepochybne zvoliť, s touto smernicou treba preto posudzovať iba na základe vyššie uvedenej povinnosti a s ohľadom na parametre, ktoré sa podrobnejšie špecifikujú v bodoch 55 a ďalších nižšie.

37. Takýto záver podľa môjho názoru nespochybňuje judikatúra, ktorej sa dovoláva spoločnosť Massa Insolvente a z ktorej vyplýva, že za spadajúce do pôsobnosti smernice možno považovať nielen vnútroštátne predpisy, ktorých cieľom je výslovne jej prebratie, ale *od okamihu jej účinnosti* aj predtým existujúce vnútroštátne predpisy, ktoré sú spôsobilé zabezpečiť súlad vnútroštátneho práva so smernicou. [13]

38. Skutočnosť, že niektoré vnútroštátne ustanovenia existujúce pred nadobudnutím účinnosti určitej smernice sú spôsobilé zabezpečiť súlad vnútroštátneho práva so smernicou, a preto ich možno považovať za ustanovenia patriace do pôsobnosti takejto smernice, čiže aj práva Únie, nemá nutne za následok povinnosť členských štátov zabezpečiť úplný súlad ich vnútroštátneho práva s predmetnou smernicou pred uplynutím lehoty na jej prebratie, čo by znamenalo, že povinnosti členských štátov by prekračovali rámec povinnosti zdržať sa určitého konania, ktorú uznala judikatúra uvedená v bode 34 vyššie. Domnievam sa, že táto skutočnosť sama osebe neznamená ani to, že jednotlivci by sa mohli v rozpore s judikatúrou uvedenou v bode 33 vyššie dovolávať takejto smernice vo vnútroštátnych súdnych konaniach začatých pred uplynutím príslušnej lehoty na prebratie smernice.

2. O uplatniteľnosti Charty

39. Pokiaľ ide o uplatniteľnosť článku 17 Charty, na ktorý odkázal vnútroštátny súd v prvej časti svojej prejudiciálnej otázky, treba pripomenúť, že ustanovenia Charty sa podľa jej článku 51 ods. 1 vzťahujú na členské štáty výlučne vtedy, ak vykonávajú právo Únie. [14]

40. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora totiž vyplýva, že základné práva zaručené v právnom poriadku Únie sa uplatnia vo všetkých situáciách, ktoré upravuje právo Únie, nie však mimo týchto situácií. V rámci toho už Súdny dvor pripomenul, že z hľadiska Charty nemôže posúdiť vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nespadá do rámca práva Únie. [15]

41. Na určenie, či vnútroštátna právna úprava predstavuje vykonanie práva Únie v zmysle článku 51 Charty, je v súlade s judikatúrou Súdneho dvora potrebné spomedzi iných kritérií preskúmať, či je jej cieľom vykonanie ustanovení práva Únie, aká je povaha tejto právnej úpravy

[13] Rozsudky zo 7. septembra 2006, Cordero Alonso (C-81/05, EU:C:2006:529, bod 29); z 21. júla 2011, Azienda Agro-Zootecnica Franchini a Eolica di Altamura (C-2/10, EU:C:2011:502, bod 70), a z 23. apríla 2009, VTB-VAB a Galatea (C-261/07 a C-299/07, EU:C:2009:244, bod 35).

[14] Pozri rozsudky z 10. júla 2014, Julián Hernández a i. (C-198/13, EU:C:2014:2055, bod 32 a tam citovaná judikatúra), a zo 14. januára 2021, Okražna prokuratura – Chaskovo a Apelativna prokuratura – Plovdiv (C-393/19, EU:C:2021:8, bod 30 a citovaná judikatúra).

[15] Rozsudky z 26. februára 2013, Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105, bod 19 a tam citovaná judikatúra); zo 6. marca 2014, Siragusa (C-206/13, EU:C:2014:126, bod 21), ako aj uznesenie zo 7. septembra 2017, Demarchi Gino a Garavaldi (C-177/17 a C-178/17, EU:C:2017:656, bod 18).

a či táto právna úprava sleduje iné ciele než tie, ktoré zahŕňa právo Únie, hoci môže toto právo nepriamo ovplyvniť, ako aj to, či existuje osobitné ustanovenie práva Únie v tejto oblasti alebo také, ktoré by ho mohlo ovplyvniť. [16]

42. Z tohto dôvodu je potrebné preskúmať, či právnu úpravu dotknutú vo veci samej možno považovať za úpravu spadajúcu do pôsobnosti práva Únie.

43. V tejto súvislosti predovšetkým poznamenávam, že sa zdá byť nesporné, že zákonný dekrét č. 114-A/2014 predstavuje opatrenie na vykonanie práva Únie. Ako sa totiž uviedlo v bode 27 vyššie, týmto aktom sa výslovne prebrala – hoci čiastočne a pred uplynutím príslušnej lehoty – smernica 2014/59 do portugalského práva.

44. So zreteľom na vysvetlenia uvedené v bode 26 vyššie portugalská vláda napokon poukázala na to, že predchádzajúca právna úprava podľa zákonného dekrétu č. 31-A/2012, ktorú zmenil a doplnil zákonný dekrét z roku 2014, ako taká nepredstavuje opatrenie na vykonanie práva Únie.

45. V tomto ohľade však na jednej strane poznamenávam, že portugalská vláda rovnako uviedla, že právna úprava z roku 2012 sledovala, aj keď čiastočne rôznym spôsobom, rovnaký základný cieľ ako smernica 2014/59. Táto právna úprava – pri ktorej zavedení sa portugalský zákonodarca napokon inšpiroval prípravnými prácami týkajúcimi sa uvedenej smernice – bola totiž prijatá na účely urýchleného zavedenia regulačných opatrení v oblasti ozdravenia a riešenia krízových situácií úverových inštitúcií do portugalského práva, a to s cieľom predísť prípadom vážnej verejnoprávnej a súkromnoprávnej ujmy vyplývajúcim z finančnej krízy.

46. Na druhej strane portugalská vláda vysvetlila, že cieľom prijatia zákonného dekrétu č. 31-A/2012 bolo implementovať a dodržať záväzky, ktoré portugalská vláda prijala v memorande o porozumení týkajúcom sa podmienok hospodárskej politiky zo 17. mája 2011, ktoré portugalský štát uzavrel s Komisiou, Európskou centrálnou bankou a s Medzinárodným menovým fondom.

47. Právnym základom tohto memoranda o porozumení je článok 3 ods. 5 nariadenia Rady (EÚ) č. 407/2010 z 11. mája 2010, ktorým sa zriaďuje európsky finančný stabilizačný mechanizmus [17], ktoré bolo prijaté na základe článku 122 ods. 2 ZFEÚ. [18] Uzavretie takéhoto memoranda sa stanovuje aj vo vykonávacom rozhodnutí Rady z 30. mája 2011 o poskytnutí finančnej pomoci Únie Portugalsku [19].

48. V tejto súvislosti treba poznamenať, že Súdny dvor už v minulosti rozhodol, že opatrenia prijaté členským štátom na účely splnenia záväzkov vyplývajúcich z memoranda o porozumení, ktoré je súčasťou práva Únie, spadajú do pôsobnosti práva Únie podľa článku 51 ods. 1 Charty. [20]

[16] Rozsudky zo 6. marca 2014, Siragusa, C-206/13 (EU:C:2014:126, bod 25 a tam citovaná judikatúra), ako aj z 10. júla 2014, Julián Hernández a i. (C-198/13, EU:C:2014:2055, bod 37), a uznesenie zo 7. septembra 2017, Demarchi Gino a Garavaldi (C-177/17 a C-178/17, EU:C:2017:656, bod 20).

[17] Ú. v. EÚ L 118, 2010, s. 1.

[18] Pozri v tejto súvislosti rozsudok z 8. novembra 2016, Dowling a i. (C-41/15, EU:C:2016:836, bod 8).

[19] Ú. v. EÚ L 159, 2011, s. 88.

[20] Pozri analogicky rozsudok z 13. júna 2017, Florescu a i. (C-258/14, EU:C:2017:448, body 32 až 35 a 45 až 48). Pokiaľ ide o uplatniteľnosť Charty s ohľadom na jej článok 51 v prípade týkajúcom sa opatrení prijatých Portugalskou republikou v súvislosti so záväzkami prijatými na základe právnych predpisov uvedených v bode 47, pozri body 43 až 53 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Saugmandsgaard Øe vo veci Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2017:395) a ktoré Súdny dvor implicitne potvrdil v príslušnom rozsudku z 27. februára 2018, Associação Sindical dos Juízes Portugueses (C-64/16, EU:C:2018:117).

49. Zo všetkých predchádzajúcich úvah preto podľa môjho názoru vyplýva, že na vnútroštátnu právnu úpravu dotknutú v prejednávanej veci sa vzťahuje pôsobnosť práva Únie, v dôsledku čoho možno vo veci samej uplatniť ustanovenia Charty.

3. Závery o uplatniteľnosti práva Únie

50. S ohľadom na predchádzajúce úvahy je podľa môjho názoru na záver potrebné konštatovať, že navrhovatelia vo veci samej nie sú oprávnení dovolávať sa pred vnútroštátnym súdom smernice 2014/59 ako takej, a to s cieľom namietať nezlučiteľnosť portugalského režimu týkajúceho sa ozdravenia a riešenia krízových situácií úverových inštitúcií, ktorý bol účinný v čase prijatia opatrenia na riešenie krízovej situácie BES. Z tohto dôvodu nie je podľa môjho názoru potrebné odpovedať na druhú časť prvej prejudiciálnej otázky.

51. Zlučiteľnosť vnútroštátnej právnej úpravy, akú predstavujú predpisy uplatnené vo veci samej, so smernicou 2014/59 treba preskúmať na základe štandardu vyvinutého Súdnym dvorom vo svojej judikatúre, ktorej základom je vyššie uvedený rozsudok Inter-Environnement Wallonie, podľa ktorej treba preskúmať, či dotknutá právna úprava môže „vážne ohroziť výsledok stanovený“ predmetnou smernicou. Tejto problematiky sa týka druhá prejudiciálna otázka, ktorú je podľa môjho názoru potrebné analyzovať najskôr. Následne sa vo svojej analýze zameriam na zlučiteľnosť príslušnej vnútroštátnej právnej úpravy s článkom 17 Charty, a to v súlade s požiadavkou uvedenou v prvej časti prvej prejudiciálnej otázky.

B. O druhej prejudiciálnej otázke týkajúcej sa smernice 2014/59

52. Prostredníctvom druhej prejudiciálnej otázky žiada vnútroštátny súd o rozhodnutie, či vnútroštátna právna úprava týkajúca sa riešenia krízových situácií úverových inštitúcií, ako je právna úprava vyplývajúca z RGICSF v znení uplatnenom pri riešení krízovej situácie BES, ktorá predstavuje čiastočné prebratie smernice 2014/59, môže so zreteľom na judikatúru Súdneho dvora vyplývajúcu z rozsudku Inter-Environnement Wallonie v rámci uplatnenia opatrenia na riešenie krízovej situácie vážne ohroziť výsledok stanovený predmetnou smernicou, najmä v článkoch 36, 73 a 74 tejto smernice.

53. Túto prejudiciálnu otázku treba vykladať s prihliadnutím na požiadavky smernice 2014/59, ktoré neboli prostredníctvom dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy prebraté do režimu riešenia krízových situácií úverových inštitúcií, t. j. požiadavky týkajúce sa skutočností uvedených v písmenách a) až d) prvej prejudiciálnej otázky. Ide o ustanovenia týkajúce sa: uskutočnenia spravodlivého, obozretného a realistického ocenenia aktív a pasív úverovej inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie, pred prijatím tohto opatrenia [písmeno a)]; vyplatenia prípadnej náhrady založenej na ocenení inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši, alebo prípadne držiteľom akcií alebo iných vlastníckych práv [písmeno b)]; výslovného stanovenia zásady *no creditor worse off* pre akcionárov inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie [písmeno c)], a uskutočnenia ocenenia, nezávislého od ocenenia uvedeného v písmene a), zameraného na určenie, či by sa s akcionármi a s veriteľmi zaobchádzalo priaznivejšie, ak by inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, vstúpila do bežného konkurzného konania [písmeno d)].

54. Na účely zodpovedania tejto prejudiciálnej otázky je potrebné predovšetkým objasniť rozsah povinnosti zdržania sa uznanej judikatúrou vychádzajúcou z vyššie uvedeného rozsudku Inter-Environnement Wallonie, na ktorý odkázal vnútroštátny súd.

1. O rozsahu povinnosti zdržania sa, ktorú majú členské štáty podľa judikatúry Inter-Enviroment Wallonie

55. Ako sa už uviedlo v bode 34 vyššie, z článku 4 ods. 3 ZEÚ a z článku 288 tretieho odseku ZFEÚ v tejto súvislosti vyplýva, že členské štáty, ktoré sú adresátmi smernice, sa počas lehoty na jej prebratie musia zdržať prijímania ustanovení, ktoré by mohli vážne ohroziť uskutočnenie cieľa stanoveného touto smernicou.

56. Z judikatúry vyplýva, že takúto povinnosť zdržania sa treba chápať tak, že odkazuje na prijatie akéhokoľvek opatrenia, všeobecného aj konkrétneho, ktoré môže vyvolať takýto ohrozujúci účinok.[21] V tejto súvislosti nie je dôležité, či takéto ustanovenia vnútroštátneho práva, prijaté po nadobudnutí účinnosti dotknutej smernice, sledujú, alebo nesledujú prebratie tejto smernice.[22]

57. Súdny dvor mal už príležitosť spresniť, že táto povinnosť zdržať sa konania platí pre všetky orgány dotknutých členských štátov, vrátane vnútroštátnych súdov. Teda odo dňa, keď smernica nadobudne účinnosť, sa vnútroštátne súdy členských štátov musia v čo najväčšej miere zdržať takého výkladu vnútroštátneho práva, ktorý by po uplynutí lehoty na prebratie vážne ohrozil uskutočnenie cieľa, ktorý táto smernica sleduje.[23]

58. V zásade prináleží vnútroštátnemu súdu, aby posúdil, či ustanovenia vnútroštátnych právnych predpisov, ktorých zákonnosť má preskúmať, môžu vážne ohroziť výsledok stanovený konkrétnou smernicou.[24]

59. Ak však spis obsahuje všetky informácie, ktoré umožňujú vykonať uvedené posúdenie, Súdny dvor môže sám pristúpiť k určeniu, či vnútroštátne právne predpisy alebo opatrenie, ktoré je predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania podaného v rámci konkrétneho prípadu vnútroštátnym súdom, môže alebo nemôže v danom prípade vážne ohroziť výsledok stanovený príslušnou smernicou.

60. Týmto spôsobom napríklad v rozsudku ATRAL (C-14/02, EU:C:2003:265) Súdny dvor uviedol, že vnútroštátne opatrenie, ktoré bolo prijaté počas plynutia lehoty na prebratie príslušnej smernice v predmetnej veci a podľa ktorého sa postup predchádzajúceho schválenia vzťahuje na spotrebiče označené označením „CE“, mohlo ohroziť výsledok stanovený uvedenou smernicou.[25]

[21] Pozri rozsudky z 26. mája 2011, Stichting Natuur en Milieu a i. (C-165/09 – C-167/09, EU:C:2011:348, bod 78), ako aj z 11. septembra 2012, Nomarchiaki Aftodioikisi Aitoloakarnanias a i. (C-43/10, EU:C:2012:560, bod 57).

[22] Pozri rozsudky zo 4. júla 2006, Adeneler a i., C-212/04, EU:C:2006:443, bod 121); z 22. novembra 2005, Mangold (C-144/04, EU:C:2005:709, bod 68), a z 27. októbra 2016, Milev (C-439/16 PPU, EU:C:2016:818, bod 31).

[23] Rozsudky zo 4. júla 2006, Adeneler a i. (C-212/04, EU:C:2006:443, bod 123), a z 23. apríla 2009, VTB-VAB a Galatea (C-261/07 a C-299/07, EU:C:2009:244, bod 39 a citovaná judikatúra).

[24] Rozsudok Inter-Environnement Wallonie, bod 46 a Stichting Natuur en Milieu a i. (C-165/09 – C-167/09, EU:C:2011:348, bod 80), ako aj v rovnakom zmysle, pokiaľ ide o prechodné obdobie, rozsudok z 10. novembra 2005, Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie (C-316/04, EU:C:2005:678, body 42 a 43).

[25] Pozri body 56 až 59 tohto rozsudku. Pokiaľ ide o iný príklad, keď sa usúdilo, že vnútroštátne právne predpisy mohli ohroziť výsledok stanovený smernicou dotknutou v danom prípade, pozri návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci VYSOČINA WIND (C-181/20, EU:C:2021:619, najmä bod 99), v rámci ktorých generálna advokátka konštatovala, že česká právna úprava, o ktorú v tomto prípade išlo, môže vážne ohroziť cieľ dotknutej smernice.

61. V rozsudku Stichting Natuur en Milieu a i. (C-165/09 – C-167/09, EU:C:2011:348) Súdny dvor naopak konštatoval, že jednoduché konkrétne opatrenie, ktorým je rozhodnutie o vydaní environmentálneho povolenia na výstavbu a prevádzku priemyselného zariadenia, nebolo samo osebe schopné podstatne narušiť výsledok stanovený príslušnou smernicou v danej veci. [26]

62. V rovnakom zmysle Súdny dvor v rozsudku Ministero delle Politiche Agricole, Alimentari e Forestali (C-104/14, EU:C:2015:125) dospel k záveru, že právny predpis prijatý počas lehoty na prebratie príslušnej smernice v danej veci, ktorým sa v neprospech veriteľa štátu zmenili úroky z pohľadávky vyplývajúcej z plnenia zmluvy uzatvorenej pred určitým dátumom, nemohol byť vzhľadom na obsah samotnej smernice považovaný za spôsobilý vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného touto smernicou. [27]

63. Rovnako v rozsudku z 27. októbra 2016, Milev (C-439/16 PPU, EU:C:2016:818), Súdny dvor vylúčil, že stanovisko vydané bulharským Najvyšším kasačným súdom počas lehoty na prebratie príslušnej smernice by v danom prípade mohlo predstavovať výkladové opatrenie vnútroštátneho práva, pri ktorom by existovalo riziko vážneho ohrozenia týkajúceho sa dosiahnutia cieľa sledovaného príslušnou smernicou. [28]

64. Okrem toho Súdny dvor vo svojej judikatúre identifikoval prvky a parametre, na ktoré sa má prihliadať pri skúmaní, ktoré je potrebné vykonať s cieľom určiť, či vnútroštátnu právnu úpravu alebo vnútroštátne opatrenie možno považovať za spôsobilé vážne ohroziť výsledok stanovený konkrétnou smernicou.

65. Súdny dvor týmto spôsobom vysvetlil, že takéto overenie sa musí nevyhnutne vykonať na základe celkového posúdenia, pričom sa zohľadnia všetky politiky a opatrenia prijaté na predmetnom vnútroštátnom území, v dôsledku čoho jednoduché konkrétne opatrenie nemusí byť samo osebe spôsobilé vážne ohroziť výsledok stanovený určitou smernicou. [29]

66. Okrem toho pri tomto posúdení treba predovšetkým určiť, či sú predmetné ustanovenia prezentované ako úplné prebratie príslušnej smernice, pričom je potrebné preskúmať skutočné účinky uplatňovania takýchto ustanovení, ktoré nie sú v súlade so smernicou, a ich trvanie v čase. [30]

67. Na druhej strane možno vziať do úvahy aj právo členského štátu prijímať prechodné ustanovenia alebo vykonávať smernicu postupne. V takom prípade nesúlad prechodných ustanovení vnútroštátneho práva s príslušnou smernicou alebo neprebratie niektorých ustanovení takejto smernice nemusí nevyhnutne ohroziť ňou stanovený výsledok. [31]

[26] Pozri bod 83 tohto rozsudku.

[27] Pozri bod 32 uvedeného rozsudku. Pokiaľ ide o ďalší prípad, v ktorom Súdny dvor vylúčil, že právne predpisy prijaté do uplynutia lehoty na transpozíciu príslušnej smernice by v uvedenom prípade mohli vážne ohroziť výsledok stanovený príslušnou smernicou, pozri rozsudok z 13. marca 2014, Jetair a BTW-eenheid BTWE Travel4you (C-599/12, EU:C:2014:144, bod 37).

[28] Pozri body 28 až 36, ako aj výrok tohto rozsudku.

[29] Pozri rozsudok z 26. mája 2011, Stichting Natuur en Milieu a i. (C-165/09 až C-167/09, EU:C:2011:348, body 81 až 83).

[30] Pozri v tomto zmysle rozsudok Inter-Environnement Wallonie, bod 47.

[31] Pozri v tomto zmysle rozsudok Inter-Environnement Wallonie, bod 49.

2. O vážnom ohrození dosiahnutia výsledku stanoveného smernicou 2014/59

68. Na základe pravidiel vyplývajúcich z judikatúry uvedenej v bodoch vyššie je – na účely zodpovedania druhej prejudiciálnej otázky – potrebné overiť, či uvedená vnútroštátna právna úprava mohla v dôsledku neprebratia niektorých osobitných požiadaviek stanovených smernicou 2014/59, na ktoré vnútroštátny súd odkázal v písmenách a) až d) svojej prvej prejudiciálnej otázky, vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného touto smernicou.

69. V tejto súvislosti je predovšetkým potrebné identifikovať „výsledok stanovený“ smernicou 2014/59, ktorého dosiahnutie by mohlo byť ohrozené dotknutými vnútroštátnymi právnymi predpismi.

70. V tomto ohľade treba poznamenať, že ako napokon uviedli viacerí účastníci konania, ktorí predložili Súdnemu dvoru svoje pripomienky, z odôvodnení a z normatívneho obsahu smernice 2014/59 sa zdá, že táto smernica sleduje viacero cieľov, pričom niektoré z nich majú všeobecný, iné špecifickejší charakter.

71. Pokiaľ ide o ciele všeobecného charakteru, z odôvodnenia 1 predmetnej smernice vyplýva, že je zameraná na zavedenie nástrojov potrebných „na to, aby sa zabránenie platobnej neschopnosti“ úverových inštitúcií a investičných spoločností „alebo v prípade, keď platobná neschopnosť nastane, na minimalizáciu nepriaznivých následkov pomocou zachovania systémovo dôležitých funkcií príslušnej inštitúcie“.

72. Pri uplatňovaní týchto nástrojov a s nimi súvisiacich právomocí orgánmi pre riešenie krízových situácií je potrebné zohľadniť „ciele riešenia krízových situácií“, ktoré sú osobitne vymenované v článku 31 ods. 2 smernice 2014/59 a ktoré sú v zásade rovnako dôležité.[32] Ide o ciele zabezpečiť kontinuitu vykonávania kritických funkcií,[33] zabrániť významným nepriaznivým vplyvom na finančnú stabilitu,[34] ochrániť verejné prostriedky,[35] ochrániť vkladateľov a investorov[36] a ochrániť finančné prostriedky klientov a ich majetok.[37]

73. Smernica 2014/59 ďalej zavádza viaceré ustanovenia, ktoré v rámci vyššie uvedených všeobecných cieľov sledujú špecifické ciele. Konkrétne, cieľom niektorých ustanovení smernice je zabezpečiť, aby sa nástroje a právomoci v oblasti riešenia krízových situácií uplatňovali spôsobom, ktorý je v súlade so základnými právami zaručenými v Charte, najmä s vlastníckym právom zaručeným v článku 17 Charty.

74. Ako sa totiž uvádza v odôvodnení 13 smernice 2014/59, používaním nástrojov riešenia krízových situácií a vykonávaním príslušných právomocí stanovených v tejto smernici sa môžu narušiť práva akcionárov a veriteľov.[38] V tejto súvislosti sa v odôvodnení 50 uvedenej smernice uvádza, že zasahovanie do vlastníckych práv by nemalo byť neprimerané.

[32] Pozri článok 31 ods. 3 smernice 2014/59.

[33] Pozri v tejto súvislosti aj odôvodnenia 5, 13, 45, 70, 72, 90 smernice 2014/59.

[34] Pozri v tejto súvislosti aj odôvodnenia 3, 4, 11, 13, 14, 18, 24, 29, 40, 41, 45, 49, 63, 64, 67, 72, 83, 91, 92, 97, 99, 102, 108 a 132 smernice 2014/59.

[35] Pozri v tejto súvislosti aj odôvodnenia 16, 45 a 109 smernice 2014/59.

[36] Pozri v tejto súvislosti aj odôvodnenia 45, 55, 71, 102, 110, 112, 117 smernice 2014/59.

[37] Pozri v tejto súvislosti aj odôvodnenia 45 a 65 smernice 2014/59.

[38] Ako z tohto odôvodnenia výslovne vyplýva, najmä právomoc orgánov previesť akcie alebo všetky či niektoré aktíva inštitúcie na súkromného kupujúceho bez súhlasu akcionárov bude mať vplyv na vlastnícke práva akcionárov. Okrem toho právomoc rozhodnúť o tom, ktoré pasíva sa majú previesť zo zlyhávajúcej inštitúcie na základe cieľa zaručiť kontinuitu služieb a predísť nepriaznivým účinkom na finančnú stabilitu, môže mať vplyv na rovnosť zaobchádzania s veriteľmi.

75. Medzi ustanovenia, ktoré sledujú tento osobitný cieľ, patria ustanovenia, na ktoré vnútroštátny súd odkázal v jeho prejudiciálnych otázkach, čiže ustanovenie článku 36, ktorý upravuje zabezpečenie spravodlivého, obozretného a realistického ocenenia na účely riešenia krízových situácií pred prijatím opatrenia na riešenie krízovej situácie, ako aj ustanovenia článku 73 písm. a) a článku 74, ktoré jednak zabezpečujú konkrétne zaobchádzanie s akcionármi a veriteľmi v súlade so zásadou *no creditor worse off*, a to v prípade čiastočného prevodu práv, majetku a záväzkov inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, jednak stanovujú vykonanie následného posúdenia na účely oceňovania rozdielu v zaobchádzaní s akcionármi a veriteľmi v prípade, že inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, by vstúpila do bežného konkurzného konania.

76. Špecifickým cieľom týchto článkov je zabezpečiť, aby sa nástroje a právomoci v oblasti riešenia krízových situácií stanovené v smernici 2014/59 uplatňovali v súlade so základnými právami zaručenými v Charte, najmä s vlastníckym právom akcionárov a veriteľov inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, pričom ide o povinnosť, ktorá sa však členským štátom ukladá, ako Komisia správne uvádza, už na základe článku 51 ods. 1 Charty.

77. Z tohto dôvodu sa domnievam, že práve vo vzťahu k uvedeným všeobecným a špecifickým cieľom sledovaným smernicou 2014/59 je potrebné posúdiť, či dotknutá vnútroštátna právna úprava môže vážne ohroziť dosiahnutie „výsledku stanoveného“ touto smernicou, pričom spresňujem, že konkrétna otázka týkajúca sa ochrany vlastníckeho práva zakotveného v článku 17 Charty je predmetom osobitného rozboru uvedeného nižšie v rámci analýzy prvej časti prvej prejudiciálnej otázky.

78. Z tohto hľadiska je ďalej potrebné overiť, či neexistencia osobitných požiadaviek uvedených vnútroštátnym súdom v písmenách a) až d) prvej prejudiciálnej otázky znamená, že dotknutá vnútroštátna právna úprava môže vážne ohroziť dosiahnutie „výsledku stanoveného“ touto smernicou.

79. V tejto súvislosti ako všeobecnú poznámku uvádzam, že z návrhu na začatie prejudiciálneho konania výslovne vyplýva, že zmeny, ktoré sa počas plynutia lehoty na prebratie smernice 2014/59 vykonali zákonným dekrétom č. 114-A/2014 z 1. augusta 2014 v rámci vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti ozdravenia a riešenia krízových situácií úverových inštitúcií zavedenej v Portugalsku v roku 2012 – právnej úpravy, ktorá, ako sa uviedlo, existovala už pred prijatím smernice 2014/59 – implementovali niektoré, aj keď nie všetky, ustanovenia predmetnej smernice, čím sa vnútroštátna právna úprava priblížila právnej úprave podľa smernice.

80. Už na základe tohto jediného konštatovania, aj s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora uvedenú v bodoch 60 až 67 vyššie, je podľa môjho názoru v prejednávanej veci ťažko prijateľný záver, že dotknutá vnútroštátna právna úprava by mohla „vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného“ predmetnou smernicou. Ako totiž uviedla portugalská vláda, prebratie niektorých ustanovení smernice – pokiaľ sa nespochybňuje, že sa takéto prebratie vykonalo riadne – smeruje skôr k dosiahnutiu cieľov takejto smernice, než k tomu, že by mohlo ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou.

81. Navyše ako vyplýva z judikatúry uvedenej v bodoch 55 až 57 vyššie, povinnosť, ktorú majú členské štáty počas plynutia lehoty na prebratie smernice, spočíva v zdržaní sa konania, čiže ide o negatívnu povinnosť neprijať opatrenia, ktoré môžu ohroziť výsledok stanovený smernicou. Takúto povinnosť možno podľa môjho názoru len ťažko porušiť prijatím právnej úpravy, ktorou sa riadne, aj keď iba čiastočne, preberá samotná smernica.

82. Hoci už tieto úvahy môžu samy osebe viesť k zápornej odpovedi na druhú prejudiciálnu otázku, je v každom prípade vhodné podrobne analyzovať ustanovenia uvedené vnútroštátnym súdom, ktorých neexistencia by podľa jeho názoru mohla vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou 2014/59.

3. O ustanoveniach, ktorých neexistencia má byť spôsobilá vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou 2014/59

83. Vnútroštátny súd v *písmene a)* svojej prvej prejudiciálnej otázky predovšetkým upozorňuje, že dotknutá vnútroštátna právna úprava, ktorá sa z hľadiska časovej pôsobnosti vzťahovala na riešenie krízovej situácie BES, nestanovovala „uskutočnenie spravodlivého, obozretného a realistického ocenenia aktív a pasív úverovej inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie, pred prijatím tohto opatrenia“.

84. V tejto súvislosti však uvádzam, že ako správne poznamenala Komisia, v článku 145 H ods. 4 RGICSF sa už v jeho znení z roku 2012 stanovovalo, že aktíva, pasíva, podsúvahové položky a aktíva spravované dotknutou úverovou inštitúciou sa mali oceniť k okamihu prevodu, pričom toto ocenenie vykonávala nezávislá inštitúcia určená Portugalskou centrálnou bankou v lehote stanovenou touto bankou, na náklady úverovej inštitúcie. Úprava tohto ustanovenia z roku 2014 viedla k doplneniu, že toto ocenenie musí zahŕňať aj odhad miery vymoženia pohľadávok každej triedy veriteľov podľa poradia stanoveného zákonom v prípade likvidácie pôvodnej úverovej inštitúcie bezprostredne pred uplatnením opatrenia na riešenie krízovej situácie.

85. Aj keď sa v uvedenom vnútroštátnom ustanovení neuvádza, na rozdiel od ustanovenia článku 36 ods. 1 smernice 2014/59, že oceňovanie má byť „spravodlivé, obozretné a realistické“, znenie predmetného ustanovenia a kontext, v akom sa nachádza, podľa všetkého – s výhradou potvrdenia vnútroštátnym súdom – odkazujú na využitie účtovných parametrov zahŕňajúcich uvedené kritériá, ktoré by určený nezávislý orgán mal v každom prípade pri takomto oceňovaní použiť.

86. Za týchto okolností sa domnievam, že skutočnosť uvedená vnútroštátnym súdom v písmene a) jeho prvej prejudiciálnej otázky neumožňuje dospieť k záveru, že dotknutá vnútroštátna právna úprava by mohla vážne ohroziť dosiahnutie „výsledku stanoveného“ smernicou 2014/59.

87. Vnútroštátny súd ďalej v *písmene b)* svojej prvej prejudiciálnej otázky poznamenáva, že dotknutá vnútroštátna právna úprava, ktorá sa z hľadiska časovej pôsobnosti vzťahovala na riešenie krízovej situácie BES, „nestanovila vyplatenie prípadnej náhrady založenej na ocenení uvedenom v predchádzajúcom písmene a) inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši, alebo prípadne držiteľom akcií alebo iných vlastníckych práv, a namiesto toho len stanovila, že prípadný zostatok výťažku z predaja preklenovacej banky sa vráti pôvodnej úverovej inštitúcii alebo do jej konkurznej podstaty“.

88. V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že v odsekoch 3 a 4 článku 145 I RGICSF sa už v pôvodnom znení z roku 2012 stanovovalo, že prípadný zostatok výťažku z predaja preklenovacej inštitúcie sa po splatení pôžičiek poskytnutých z fondu na riešenie krízových situácií a z iných záručných fondov vráti pôvodnej úverovej inštitúcii alebo do jej konkurznej podstaty v prípade, ak vstúpila do likvidácie.

89. Stanovenie tohto pravidla s cieľom zaručiť „ekonomickú neutralitu“ opatrenia na riešenie krízových situácií umožňovalo nezbaviť pôvodnú úverovú inštitúciu (alebo jej konkurznú podstatu) sumy vyplývajúcej z predaja majetku preklenovacej inštitúcie po vrátení súm poskytnutých z rôznych fondov vo forme pôžičky. Toto ustanovenie bolo preto zamerané na ochranu akcionárov a veriteľov pôvodnej inštitúcie.

90. Okrem toho, ako poznamenala Komisia, na sumu vyplývajúcu z uvedeného predaja jednoznačne pozitívne vplývajú rôzne úkony prijaté v rámci opatrenia na riešenie krízovej situácie pri založení preklenovacej inštitúcie, ako je napríklad oddelenie „toxických aktív“, ktoré zostali v inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši, ostatné opatrenia na ozdravenie, podporné opatrenia zo strany rôznych fondov, ako aj skutočnosť, že predaj preklenovacej inštitúcie môže prebehnúť usporiadaným spôsobom. Všetky tieto skutočnosti môžu v záujme akcionárov a veriteľov pôvodnej inštitúcie zvýšiť sumu prípadného zostatku výťažku z predaja preklenovacej inštitúcie.

91. Za týchto okolností sa domnievam, bez toho, aby boli dotknuté úvahy uvedené v bodoch 131 a nasledujúcich nižšie, týkajúce sa súladu s článkom 17 Charty, že hoci dotknutá vnútroštátna právna úprava presne nezodpovedá právnej úprave vyplývajúcej zo smernice 2014/59, ktorá ako poznamenal vnútroštátny súd, stanovuje vyplatenie „prípadnej náhrady“ [39], v žiadnom prípade nemožno dospieť k záveru, že by takáto právna úprava mohla vážne ohroziť dosiahnutie „výsledku stanoveného“ vyššie uvedenou smernicou 2014/59.

92. Vnútroštátny súd tiež konštatuje, a to *v písmene c)* svojej prejudiciálnej otázky, že dotknutá vnútroštátna právna úprava, ktorá sa z hľadiska časovej pôsobnosti vzťahovala na riešenie krízovej situácie BES, „nestanovila, že akcionárom inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie, sa vyplatí aspoň toľko, koľko by sa im podľa odhadu vyplatilo, ak by sa inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, likvidovala v plnom rozsahu na základe bežného konkurzného konania, a stanovila uvedený ochranný mechanizmus len pre veriteľov, ktorých nároky sa nepreviedli“.

93. Inými slovami, vnútroštátny súd zdôrazňuje skutočnosť, že v čase účinnosti dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy sa výslovne nestanovovala zásada *no creditor worse off* v prospech akcionárov.

94. Podľa môjho názoru však neexistencia takéhoto ustanovenia sama osebe nemôže vážne ohroziť výsledok stanovený smernicou 2014/59 v zmysle judikatúry vychádzajúcej z rozsudku Inter-Environnement Wallonie, a to najmä v prípade, keď portugalský právny poriadok, ako poznamenala Komisia, zohľadňoval postavenie a záujmy akcionárov dotknutej úverovej inštitúcie, ako aj ich prospech v rámci postupov riešenia krízových situácií realizovaných na základe uplatnenia dotknutých vnútroštátnych právnych predpisov.

95. V tejto súvislosti je potrebné predovšetkým konštatovať, že v článku 145 B ods. 1 písm. a) v znení zákonného dekrétu č. 114-A/2014 sa stanovovalo, že pri uplatňovaní opatrení na riešenie krízových situácií „akcionári úverovej inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej

[39] Pozri najmä článok 36 ods. 4 písm. e) a článok 40 ods. 4 smernice 2014/59. V tejto súvislosti treba poznamenať, že charakter tejto náhrady je medzi účastníkmi konania sporný. Kým navrhovatelia Massa insolvente a BPC Lux 2 a i. tvrdia, že táto náhrada má kompenzačný charakter, podľa Banco de Portugal a portugalskej vlády je jej jediným cieľom zaručiť neutralitu opatrenia na riešenie krízových situácií pre preklenovaciu inštitúciu a pre mechanizmus financovania riešenia krízových situácií v prípade, že hodnota prevedeného majetku prekračuje prvotné ocenenie, na základe ktorého sa určili kapitálové potreby preklenovacej inštitúcie.

situácie, prednostne znášajú straty dotknutej inštitúcie“. Toto ustanovenie bolo preto vyjadrením zásady zakotvenej v článku 34 ods. 1 písm. a) smernice 2014/59, ktorá predstavuje všeobecnú zásadu práva obchodných spoločností a konkurzného práva.

96. Ďalej vnútroštátna právna úprava v oblasti ozdravenia a riešenia krízových situácií úverových inštitúcií obsahovala, ako je zrejmé z bodov 88 až 90 vyššie, ustanovenia zaručujúce záujmy akcionárov, ako napríklad článok 145 I ods. 4 RGICSF.

97. Po tretie, ako vysvetlila Portugalská centrálna banka, vnútroštátna právna úprava v každom prípade umožňovala akcionárom podať žalobu o náhradu škody proti štátu, ak by dokázali preukázať, že opatrenie na riešenie krízovej situácie ich dostalo do menej priaznivej situácie, než v akej boli by boli v prípade likvidácie.

98. Za týchto okolností, ani skutočnosť uvedená vnútroštátnym súdom v písmene c) jeho prvej prejudiciálnej otázky podľa môjho názoru neumožňuje dospieť k záveru, že dotknutá vnútroštátna právna úprava by mohla „vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného“ smernicou 2014/59.

99. Na záver vnútroštátny súd v *písmene d)* svojej prvej prejudiciálnej otázky poznamenáva, že dotknutá vnútroštátna právna úprava, ktorá sa z hľadiska časovej pôsobnosti vzťahovala na riešenie krízovej situácie BES, „nestanovila iné ocenenie než to, ktoré je spomenuté v písmene a), zamerané na určenie, či by sa s akcionármi a s veriteľmi v prípade, ak by úverová inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, vstúpila do bežného konkurzného konania, zaobchádzalo priaznivejšie“.

100. V tejto súvislosti však treba konštatovať, ako sa už uviedlo v bode 84 vyššie, že podľa článku 145 H ods. 4 RGICSF v znení z roku 2014, nezávislé ocenenie, ktoré mal vykonať nezávislý orgán určený Portugalskou centrálnou bankou, malo vo vzťahu k okamihu prevodu zahŕňať aj odhad miery vymoženia pohľadávok každej triedy veriteľov podľa poradia stanoveného zákonom v prípade likvidácie pôvodnej úverovej inštitúcie bezprostredne pred uplatnením opatrenia na riešenie krízovej situácie. Takýto odhad sa mal vykonať s prihliadnutím na zásadu *no creditor worse off* vyjadrenú v článku 145 B ods. 1 písm. c) RGICSF (výlučne) v prospech veriteľov. Ako poznamenala Komisia, toto oceňovanie do značnej miery zodpovedalo oceňovaniu stanovenému v článku 74 smernice 2014/59.

101. Na rozdiel od článku 74 smernice 2014/59 by sa podľa vnútroštátneho ustanovenia tieto dve ocenenia [ocenenie uvedené v písmene a) a ocenenie uvedené v písmene d) prvej prejudiciálnej otázky, zodpovedajúce oceňovaniam podľa článkov 36 a 74 smernice 2014/59] nemali odlišovať. Vnútroštátne právne predpisy však nebránili tomu, aby sa ocenenia vykonali rôznym spôsobom, čo sa podľa všetkého stalo v prípade, ktorý je predmetom prejednávanej veci, keď sa dve rôzne ocenenia vykonali v rámci dvoch odlišných audítorských štúdií.

102. Za týchto okolností, ani skutočnosť uvedená vnútroštátnym súdom v písmene d) jeho prvej prejudiciálnej otázky podľa môjho názoru neumožňuje dospieť k záveru, že dotknutá vnútroštátna právna úprava by mohla vážne ohroziť dosiahnutie „výsledku stanoveného“ smernicou 2014/59.

103. Zo všetkých vyššie uvedených úvah podľa môjho názoru vyplýva, že právna úprava, o akú ide vo veci samej, ktorá sa uplatnila pri riešení krízovej situácie BES, nemôže vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou 2014/59.

C. O prvej časti prvej prejudiciálnej otázky týkajúcej sa článku 17 Charty

104. Prostredníctvom prvej časti svojej prvej prejudiciálnej otázky vnútroštátny súd žiada Súdny dvor o rozhodnutie, či sa má článok 17 Charty vykladať tak, že bráni vnútroštátnej právnej úprave v oblasti riešenia krízových situácií úverových inštitúcií, ako je právna úprava uvedená v RGICSF v znení uplatnenom pri riešení krízovej situácie BES, ktorá nestanovuje uskutočnenie spravodlivého, obozretného a realistického ocenenia aktív a pasív úverovej inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie, pred prijatím tohto opatrenia [písmeno a)]; nestanovuje vyplatenie prípadnej náhrady založenej na takomto ocenení inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši, alebo prípadne držiteľom akcií alebo iných vlastníckych práv [písmeno b)]; vo vzťahu k akcionárom úverovej inštitúcie, ktorej krízová situácia sa rieši, výslovne nestanovuje zásadu *no creditor worse off* [písmeno c)], a nestanovuje iné ocenenie než to, ktoré sa uvádza v písmene a), zamerané na určenie, či by sa s akcionármi a s veriteľmi zaobchádzalo priaznivejšie v prípade, ak by úverová inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, vstúpila do bežného konkurzného konania [písmeno d)].

105. Na zodpovedanie otázky položenej vnútroštátnym súdom je preto potrebné preskúmať, či článok 17 Charty, konkrétne odsek 1 tohto článku, bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, t. j. akú predstavujú ustanovenia RGICSF v znení uplatnenom pri riešení krízovej situácie BES. Na účely určenia rozsahu základného práva na rešpektovanie vlastníctva treba s ohľadom na článok 52 ods. 3 Charty zohľadniť článok 1 dodatkového protokolu č. 1 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (EDĽP), podpísaného v Ríme 4. novembra 1950, v ktorom je toto právo zakotvené. [40]

106. Podľa článku 17 ods. 1 Charty každý má právo vlastniť svoj oprávnene nadobudnutý majetok, užívať ho, nakladať s ním a odkázať ho, a nikoho nemožno zbaviť jeho majetku, s výnimkou verejného záujmu, v prípadoch a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon, pričom musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada. Užívanie majetku môže byť upravené zákonom v nevyhnutnej miere v súlade so všeobecným záujmom.

107. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry vlastnícke právo zaručené týmto ustanovením nepredstavuje absolútne privilégium, pričom jeho výkon možno obmedziť vtedy, keď to skutočne zodpovedá cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, a nepredstavuje to vo vzťahu k sledovanému účelu neprimeraný a neúnosný zásah, ktorým by bola zasiahnutá samotná podstata takto zaručeného práva. [41]

108. Navyše je potrebné tiež pripomenúť, že v súlade s článkom 52 ods. 1 Charty možno výkon práv a slobôd zakotvených v Charte, ako je právo vlastniť majetok, obmedziť vtedy, keď sú takéto obmedzenia stanovené zákonom, rešpektujú podstatu týchto práv a slobôd a pri dodržaní zásady proporcionality sú nevyhnutné a skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, alebo potrebe ochrany práv a slobôd iných. [42]

[40] Rozsudok z 13. júna 2017, Florescu a i. (C-258/14, EU:C:2017:448, bod 49 a citovaná judikatúra). Pozri aj rozsudok z 21. mája 2019, Komisia/Maďarsko (Právo na užívanie poľnohospodárskych pozemkov) (C-235/17, EU:C:2019:432, bod 72).

[41] Pozri rozsudky z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB (C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, body 69 a 70); zo 16. júla 2020, Adusbef a Federconsumatori (C-686/18, EU:C:2020:567, bod 85); zo 14. januára 2021, Okražna prokuratura – Chaskovo a Apelativna prokuratura – Plovdiv (C-393/19, EU:C:2021:8, bod 53).

[42] Rozsudky z 13. júna 2017, Florescu a i. (C-258/14, EU:C:2017:448, bod 53), a zo 16. júla 2020, Adusbef a Federconsumatori (C-686/18, EU:C:2020:567, bod 86).

109. Predovšetkým je potrebné najprv konštatovať, že je nesporné, že opatrenia, aké sa uplatnili v prípade, ktorého sa týka konanie vo veci samej a ktoré v rámci postupu ozdravenia a riešenia krízovej situácie úverovej inštitúcie stanovujú prevod aktív úverovej inštitúcie na preklenovaciu inštitúciu, predstavujú obmedzenia eventuálne poškodzujúce vlastnícke právo akcionárov úverovej inštitúcie podľa článku 17 ods. 1 Charty, ako aj vlastnícke právo veriteľov takejto inštitúcie, ako sú držitelia dlhopisov, ktorých pohľadávky sa neprevádzajú na preklenovaciu inštitúciu.

110. V tejto súvislosti poukazujem na to, že Súdny dvor už vysvetlil, že ochrana priznaná týmto ustanovením sa týka majetkových práv, z ktorých podľa právneho poriadku vyplýva nadobudnuté právne postavenie, ktoré umožňuje ich majiteľom nezávislý výkon týchto práv na ich vlastný účet.[43] Z uvedeného vyplýva, že ochrana podľa článku 17 ods. 1 Charty sa vzťahuje aj na majetkové práva vyplývajúce z držby akcií alebo dlhopisov obchodovateľných na kapitálových trhoch.

111. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcej sa článku 1 dodatkového protokolu č. 1 k EDĽP napokon vyplýva, že za „majetok“, na ktorý sa môže vzťahovať ochrana zaručená v uvedenom článku 1, treba považovať jednak akcie[44] a jednak dlhopisy obchodovateľné na kapitálových trhoch.[45]

112. Ďalej sa domnievam, že takéto obmedzenia v zásade rešpektujú podstatu vlastníckeho práva akcionárov a držiteľov dlhopisov úverovej inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie.

113. Opatrenia na riešenie krízových situácií, na aké sa odkazuje v bode 109 vyššie, totiž podľa môjho názoru na jednej strane nevedú k zbaveniu vlastníctva akcií alebo dlhopisov v užšom zmysle, keďže neznamenajú prevod vlastníckeho práva k týmto aktívam v dôsledku ich formálneho vyvlastnenia.[46] Nejde preto o zásah, ktorý by narúšal samotnú podstatu práva vlastniť majetok.[47]

[43] Pozri rozsudok z 21. mája 2019, Komisia/Maďarsko (Právo na užívanie poľnohospodárskych pozemkov) (C-235/17, EU:C:2019:432, bod 69).

[44] Konkrétne, pokiaľ ide o akcie v úverovej inštitúcii, ktorej sa týka rozhodnutie o ozdravení a riešení krízovej situácie, pozri rozsudok ESĽP, 19. novembra 2020, Project-trade d.o.o. v. Chorvátsko, CE:ECHR:2020:1119JUD000192014, § 75 a citovanú judikatúru. Pozri aj rozsudok ESĽP, 11. decembra 2018, Lekić v. Slovinsko, CE:ECHR:2018:1211JUD003648007, § 71 a citovanú judikatúru.

[45] Rozsudok ESĽP, 21. júla 2016, Mamatas a iní v. Grécko, CE:ECHR:2016:0721JUD006306614, § 90.

[46] V tomto ohľade, ako upozornil generálny advokát Saugmandsgaard Øe v návrhoch, ktoré predniesol vo veci Komisia/Maďarsko (Právo na užívanie poľnohospodárskych pozemkov) (C-235/17, EU:C:2018:971, bod 156), z judikatúry ESĽP vyplýva, že k takémuto zbaveniu dochádza v prípade prevodu aktív vyplývajúceho z formálneho vyvlastnenia majetku. Pozri v tomto zmysle okrem iných rozsudok ESĽP, 23. septembra 1982, Sporrong a Lönnroth v. Švédsko, CE:ECHR:1982:0923JUD000715175, § 62 a 63.

[47] Pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2020, Adusbef a Federconsumatori (C-686/18, EU:C:2020:567, bod 89).

114. V tejto súvislosti napokon dodávam, že je možné, že v niektorých prípadoch môžu opatrenia na riešenie krízových situácií úverových inštitúcií viesť k prípadom skutočného zbavenia majetku [48] alebo k prípadom porovnateľným k takémuto zbaveniu. [49] Zbavenie majetku však samo osebe nepredstavuje porušenie základných práv, ak sú splnené podmienky stanovené v článku 17 ods. 1 Charty v spojení s článkom 52 ods. 1 Charty. [50]

115. Na druhej strane opatrenia na ozdravenie a riešenie krízových situácií, aké sa použili voči BES, sa na úverovú inštitúciu uplatnia iba vtedy, ak zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá. [51] Strata hodnoty majetku, na ktorý sa môže vzťahovať ochrana zaručená článkom 17 ods. 1 Charty – čiže akcií a dlhopisov obchodovateľných na kapitálových trhoch – t. j. strata, ktorá môže v niektorých prípadoch viesť k úplnému znehodnoteniu majetku, nie je preto v takejto situácii dôsledkom uvedených opatrení, ale vyplýva zo zlyhania alebo pravdepodobného zlyhania úverovej inštitúcie.

116. Opatrenie na riešenie krízovej situácie v skutočnosti znižuje iba nominálnu hodnotu kapitálu a dotknutých dlhových nástrojov, pretože takáto hodnota v dôsledku vyššie uvedeného zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania už nezodpovedá ich skutočnej hodnote. Znehodnotenie týchto nástrojov je preto čisto formálne. Z ekonomického hľadiska zostáva pozícia investorov ako celku v zásade nezmenená: v najhoršom prípade, celkovo nie sú znevýhodnení viac, ako by boli, ak by sa opatrenie na riešenie krízovej situácie nevykonalo. [52]

117. Po tretie je potrebné poznamenať, že v prejednávanej veci niet pochýb o tom, že obmedzenia vlastníckeho práva uvedené v bode 109 vyššie sú ustanovené zákonom, a to v súlade s článkom 17 ods. 1, ako aj článkom 52 ods. 1 Charty.

118. Po štvrté predmetné obmedzenia skutočne zodpovedajú cieľom všeobecného záujmu, ktoré sú uznané Úniou, v zmysle článku 52 ods. 1 Charty, pričom v prípade zbavenia majetku ich možno považovať za obmedzenia ustanovené z dôvodu verejného záujmu podľa článku 17 ods. 1 Charty.

119. Súdny dvor už totiž v inej veci konštatoval, že cieľ zaistiť stabilitu bankového a finančného systému zodpovedá všeobecnému záujmu uznanému Úniou, ktorý v konkrétnej súvislosti s eurozónou ako celkom Únia sleduje. Uvedené vyplýva z ústrednej úlohy, ktorú finančné služby zohrávajú v hospodárstve Únie a z rizika, že zlyhanie jednej alebo viacerých bánk sa rýchlo rozšíri

[48] V tejto súvislosti pozri napríklad situáciu, na ktorú sa odkazuje v bode 111 návrhov, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veciach Aeris Invest/SRB a Algebris (UK) a Anchorage Capital Group/SRB (C-874/19 P a C-934/19 P, EU:C:2021:563).

[49] K týmto prípadom môže dôjsť vtedy, keď napriek tomu, že určité opatrenie z technického hľadiska nevedie k (nútenému) prevodu vlastníctva akcií alebo pohľadávok, ich ekonomická hodnota sa zníži natoľko, že takéto opatrenie v podstate zodpovedá zbaveniu majetku. Pozri rozsudok ESĽP, 7. novembra 2002, Olczak v. Poľsko, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, § 71.

[50] O spoločnom výklade týchto dvoch ustanovení pozri rozsudok z 21. mája 2019, Komisia/Maďarsko (Právo na užívanie poľnohospodárskych pozemkov) (C-235/17, EU:C:2019:432, bod 89). O podmienkach, ktoré musí spĺňať sporná vnútroštátna úprava stanovujúca zbavenie majetku na účely jej súladu s uvedenými dvoma ustanoveniami Charty vykladanými s ohľadom na požiadavky vyplývajúce z judikatúry ESĽP, pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Saugmandsgaard Øe vo veci Komisia/Maďarsko (Právo na užívanie poľnohospodárskych pozemkov) (C-235/17, EU:C:2018:971, body 164 až 166).

[51] Pozri v tomto ohľade článok 32, najmä odsek 1 písm. a), a odôvodnenie 41 smernice 2014/59. Pokiaľ ide o dotknutú portugalskú právnu úpravu, pozri článok 145 C RGICSF.

[52] Pozri v tomto zmysle a analogicky so situáciou, v ktorej sa opatrenie na riešenie krízovej situácie financovalo prostredníctvom štátnej pomoci, návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl vo veci Kotnik a i. (C-526/14, EU:C:2016:102, bod 90).

aj na ďalšie banky s negatívnymi účinkami v iných odvetviach hospodárstva a významnými finančnými stratami vkladateľov v dotknutých bankách.[53] Tento prístup je navyše v súlade s prístupom ESĽP v jeho ustálenej judikatúre.[54]

120. Po piate treba preskúmať primeranosť uvedených obmedzení vo vzťahu k dosiahnutiu sledovaného cieľa, čo znamená overiť, či sú tieto obmedzenia nevyhnutné a vhodné na dosiahnutie cieľa všeobecného záujmu uznaného Úniou.

121. V tejto súvislosti je potrebné určiť, či vnútroštátny zákonodarca dosiahol „spravodlivú rovnováhu medzi požiadavkami všeobecného záujmu spoločnosti a požiadavkami ochrany základných práv jednotlivca“, na základe čoho je potrebné overiť existenciu „primeraného vzťahu proporcionality medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom každého opatrenia, ktoré zbavuje určitú osobu jej majetku“[55].

122. V tomto ohľade navrhovatelia BPC Lux 2 a i. a Massa Insolvente poukazujú na rozpor dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy so zásadou proporcionality, keďže tieto vnútroštátne predpisy na rozdiel od smernice 2014/59 nestanovujú uplatnenie zásady *no creditor worse off* v prospech akcionárov, ale iba v prospech veriteľov. Konkrétne, normotvorca Únie na účely zabezpečenia primeranosti zasahovania do vlastníckych práv v smernici 2014/59 garantoval, že poškodení akcionári a veritelia neutrpia vyššie straty než straty, ktoré by utrpeli, ak by sa daná inštitúcia likvidovala v čase prijatia rozhodnutia o riešení krízovej situácie.

123. Prejavom uvedených tvrdení sú písmená c) a d) prvej prejudiciálnej otázky, ktorými vnútroštátny súd žiada o rozhodnutie vo veci zlučiteľnosti dotknutej vnútroštátnej právnej úpravy s článkom 17 Charty, a to z dôvodu neexistencie ustanovenia týkajúceho sa zásady *no creditor worse off* v prospech akcionárov úverovej inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie, a ďalej z dôvodu neexistencie špecifického ocenenia zameraného na určenie, či by sa s akcionármi a s veriteľmi zaobchádzalo priaznivejšie v prípade, ak by úverová inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, vstúpila do bežného konkurzného konania.

124. V tejto súvislosti predovšetkým poznamenávam, že Súdny dvor už v minulosti konštatoval, že s ohľadom na osobitný ekonomický kontext členské štáty disponujú pri prijímaní rozhodnutí v hospodárskej oblasti širokou mierou voľnej úvahy a sú najspôsobilejšie určiť opatrenia, prostredníctvom ktorých možno dosiahnuť sledovaný cieľ,[56] čiže, pokiaľ ide o prejednávanú vec, stabilitu bankového a finančného systému.[57]

[53] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB (C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, body 71, 72 a 75). Pozri aj rozsudok z 19. júla 2016, Kotnik a i. (C-526/14, EU:C:2016:570, bod 91).

[54] Pozri aj rozsudky ESĽP, 7. novembra 2002, Olczak v. Poľsko, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, § 81; 10. júla 2012, Grainger a iní v. Spojené kráľovstvo, CE:ECHR:2012:0710DEC003494010, §§ 39 a 42, a 21. júla 2016, Mamatas a iní v. Grécko, CE:ECHR:2016:0721JUD 006306614, § 103.

[55] Pozri najmä rozsudky ESĽP, 23. septembra 1982, Sporrong a Lönnroth v. Švédsko, CE:ECHR:1982:0923JUD000715175, § 69, ako aj 12. decembra 2002, Wittek v. Nemecko, CE:ECHR:2002:1212JUD003729097, § 53, a pozri rozsudok ESĽP, 7. novembra 2002, Olczak v. Poľsko, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, § 74. Pozri aj návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Saugmandsgaard Øe vo veci Komisia/Maďarsko (Právo na užívanie poľnohospodárskych pozemkov) (C-235/17, EU:C:2018:971, bod 162).

[56] Pozri rozsudok z 13. júna 2017, Florescu a i. (C-258/14, EU:C:2017:448, bod 57). Pozri tiež rozsudok ESĽP, 7. novembra 2002, Olczak v. Poľsko, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, § 77 a citovanú judikatúru.

[57] Pozri rozsudky ESĽP, 7. novembra 2002, Olczak v. Poľsko, CE:ECHR:2002:1107DEC003041796, § 77 a citovanú judikatúru, a 10. júla 2012, Grainger a iní v. Spojené kráľovstvo, CE:ECHR:2012:0710DEC003494010, § 36 a citovanú judikatúru.

125. Okrem toho Súdny dvor už tiež vysvetlil, že hoci je v jednoznačnom všeobecnom záujme, aby sa v celej Únii zabezpečila silná a konzistentná ochrana investorov, nemožno vychádzať z toho, že tento záujem za každých okolností prevláda nad všeobecným záujmom zabezpečenia stability finančného systému. [58]

126. V konkrétnej súvislosti s akcionármi banky Súdny dvor jednak konštatoval, ako sa napokon uviedlo už v bode 95 vyššie, že v súlade so všeobecnou právnou úpravou postavenia akcionárov akciových spoločností títo akcionári znášajú v plnom rozsahu riziko spojené so svojimi investíciami, a to až do výšky základného imania akciovej spoločnosti, jednak uviedol, že – ako je napokon zrejmé z bodov 115 a 116 vyššie – straty, ktoré by vznikli akcionárom (ale aj veriteľom) banky v ťažkostiach by boli v každom prípade rovnako rozsiahle bez ohľadu na to, či by boli dôsledkom rozsudku o vyhlásení konkurzu alebo opatrenia na riešenie krízovej situácie. [59]

127. Za týchto okolností je potrebné konštatovať, že tak ako vyplýva z bodov 95 až 98 vyššie, predmetná vnútroštátna právna úprava obsahovala jednak ustanovenia zohľadňujúce postavenie akcionárov dotknutej úverovej inštitúcie a ich záujmy v rámci postupov na riešenie krízových situácií uskutočnených pri uplatnení daných vnútroštátnych predpisov. Konkrétne, ako sa uviedlo v bodoch 88 až 90 vyššie, vyššie uvedené ustanovenie článku 145-I RGICSF bolo zamerané na ochranu záujmov akcionárov, pričom s cieľom zabezpečiť „hospodársku neutralitu“ opatrení na riešenie krízových situácií umožňovalo, aby pôvodná úverová inštitúcia (alebo jej konkurzná podstata) neprišla o sumu vyplývajúcu z predaja majetku preklenovacej inštitúcie po vrátení pôžičiek poskytnutých z viacerých fondov.

128. Na druhej strane, ako sa konštatuje v bodoch 100 a 101 vyššie, dotknuté predpisy tiež stanovovali špecifické ocenenie, ktoré do značnej miery zodpovedalo oceňovaniu podľa článku 74 smernice 2014/59.

129. Z uvedeného vyplýva, že dotknutá právna úprava, vykladaná aj so zreteľom na judikatúru citovanú v bodoch 125 a 126 vyššie a s ohľadom na zásadu uvedenú v bode 95 vyššie, nezaťažuje akcionárov zlyhávajúcej úverovej inštitúcie (alebo úverovej inštitúcie, ktorá pravdepodobne zlyhá) neprimeraným a nadmerným spôsobom, a to bez ohľadu na neexistenciu – na rozdiel do smernice 2014/59 – výslovného ustanovenia týkajúceho sa zásady *no creditor worse off* v prospech akcionárov.

130. Z tohto dôvodu je podľa môjho názoru potrebné dospieť k záveru, že vzhľadom na cieľ všeobecného záujmu, ktorý sledujú dotknuté vnútroštátne právne predpisy – t. j. cieľ zaistiť stabilitu bankového a finančného systému a predísť rizikám závažnejších dôsledkov v prípade konkurzu zlyhávajúcich úverových inštitúcií v porovnaní s dôsledkami uplatnenia príslušných postupov na riešenie krízových situácií voči takýmto inštitúciám – daná právna úprava nepredstavuje neprimeraný a neznesiteľný zásah do vlastníckeho práva akcionárov, pričom opatrenia, ktoré stanovuje, nemožno považovať za neopodstatnené obmedzenia tohto práva. [60]

[58] Pozri rozsudok z 19. júla 2016, Kotnik a i. (C-526/14, EU:C:2016:570, bod 91).

[59] Pozri v tomto zmysle a analogicky so situáciou, v ktorej sa opatrenie na riešenie krízovej situácie financovalo prostredníctvom štátnej pomoci, rozsudok z 19. júla 2016, Kotnik a i. (C-526/14, EU:C:2016:570, body 73 až 75).

[60] Pozri v tomto zmysle rozsudok z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB, (C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, bod 74).

131. Po šieste vnútroštátny súd v písmenách a) a b) svojej prvej prejudiciálnej otázky upozorňuje, že dotknutá vnútroštátna právna úprava uplatnená pri riešení krízovej situácie BES nestanovovala na rozdiel od smernice 2015/59 [61] vyplatenie prípadnej náhrady inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši, alebo prípadne jej akcionárom alebo držiteľom iných vlastníckych práv, a to na základe ocenenia tejto inštitúcie. Ako sa už uviedlo, prípadný prebytok výnosov z predaja majetku preklenovacej inštitúcie po vrátení pôžičiek z fondu na riešenie krízových situácií alebo iných záručných fondov bol podľa dotknutej právnej úpravy určený pôvodnej úverovej inštitúcii, alebo, v prípade, že by bola v likvidácii, do jej konkurznej podstaty. Massa Insolvente a BPC 2 Lux a i. namietajú, že toto ustanovenie nespĺňa dve podmienky uvedené v bode 120, a to v rozpore s článkom 17 ods. 1 Charty.

132. V článku 17 ods. 1 druhej vete Charty sa v tomto ohľade stanovuje, že v prípade zbavenia majetku musí byť včas vyplatená spravodlivá náhrada. Toto ustanovenie preto obsahuje dve podmienky. Jednak zaplatenie „spravodlivej náhrady“, jednak to, že táto náhrada musí byť vyplatená „včas“.

133. Pokiaľ ide predovšetkým o prvú podmienku, podľa judikatúry ESĽP je obvykle „spravodlivá“ náhrada, ktorá sa zameriava na trhovú hodnotu dotknutého majetku, možno však za takú považovať aj náhradu s nižšou hodnotou. [62]

134. V prípade obmedzenia vlastníckeho práva k akciám alebo kapitálovým nástrojom, ako sú dlhopisy vydané bankou, ktorá zlyháva alebo pravdepodobne zlyhá, možno za spravodlivú považovať náhradu zodpovedajúcu likvidačnej hodnote. Od okamihu splnenia podmienok pre riešenie krízovej situácie – čiže od (pravdepodobného) zlyhania banky – je na mieste porovnanie s hypotetickou situáciou likvidácie alebo bežného konkurzného konania, keďže bez zásahu orgánu verejnej moci by bola jedinou alternatívou platobná neschopnosť. [63]

135. Súdny dvor už napokon konštatoval, že v prípade zlyhávania alebo pravdepodobného zlyhania banky nepredstavuje porovnanie postavenia akcionárov a veriteľov tejto banky s hypotetickým priebehom likvidácie neoprávnené porušenie ich základného práva vlastniť majetok. [64]

136. Z uvedeného vyplýva, že právna úprava, akú predstavujú právne predpisy dotknuté v konaní pred vnútroštátnym súdom a podľa ktorej je prípadný prebytok výnosov z predaja majetku preklenovacej inštitúcie po vrátení pôžičiek z rôznych záručných fondov určený pôvodnej úverovej inštitúcii, alebo v prípade, že je v likvidácii, patrí do jej konkurznej podstaty, neodporuje požiadavke vyplatenia „spravodlivej náhrady“ podľa článku 17 ods. 1 Charty.

137. Pokiaľ ide o druhú podmienku, čiže aby sa náhrada vyplatila „včas“, v súvislosti s judikatúrou ESĽP ju treba vykladať v tom zmysle, že náhradu je potrebné zaplatiť v primeranej lehote. [65]

[61] Pozri článok 36 ods. 4 písm. e) a článok 40 ods. 4 smernice 2014/59.

[62] Pozri v tejto súvislosti okrem iných rozsudok ESĽP, 25. marca 1999, Papachelas v. Grécko (CE:ECHR:1999:0325JUD003142396, § 48).

[63] Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veciach Aeris Invest/SRB a Algebris (UK) a Anchorage Capital Group/SRB (C-874/19 P a C-934/19 P, EU:C:2021:563, body 113 a 115).

[64] Pozri v tomto zmysle rozsudky z 19. júla 2016, Kotnik a i. (C-526/14, EU:C:2016:570, body 78 a 79), ako aj z 20. septembra 2016, Ledra Advertising a i./Komisia a ECB (C-8/15 P až C-10/15 P, EU:C:2016:701, body 73 a 74). Pozri aj návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veciach Aeris Invest/SRB a Algebris (UK) a Anchorage Capital Group/SRB (C-874/19 P a C-934/19 P, EU:C:2021:563, bod 118).

[65] Pozri najmä rozsudok ESĽP, 21. februára 1997, Guillemin v. Francúzsko, CE:ECHR:1997:0221JUD001963292, § 54.

138. Primeranosť lehoty sa posudzuje so zreteľom na vyššie uvedené porovnanie postavenia akcionárov a veriteľov zlyhávajúcej banky – alebo banky, ktorá pravdepodobne zlyhá – s hypotetickým priebehom jej likvidácie. Akcionári a veritelia banky by v takej situácii získali iba sumy, na ktoré by mali nárok po likvidácii banky v rámci konkurzného konania.

139. Ako však uviedla Komisia, nie je neobvyklé, že k prípadným platbám vyplývajúcim z likvidácie aktív platobne neschopnej úverovej inštitúcie dochádza v rámci konkurzného konania takýchto inštitúcií až po rokoch, ak nie desaťročiach. K zaplateniu prípadného prebytku z predaja majetku preklenovacej inštitúcie v súlade s dotknutou vnútroštátnou právnou úpravou preto zo zásady nedochádza nevyhnutne neskôr než k platbám pri likvidácii, naopak, tieto platby si spravidla vyžadujú kratší čas. Dôsledkom uvedeného v každom prípade je, že dotknutá právna úprava neodporuje ani druhej podmienke uvedenej v bode 131.

140. Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva podľa môjho názoru záver, že článok 17 ods. 1 Charty sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni právnej úprave, o akú ide vo veci samej a ktorá sa uplatnila pri riešení krízovej situácie BES.

IV. Návrh

141. Na základe všetkých predchádzajúcich úvah navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky, ktoré položil Tribunal Supremo Administrativo (Najvyšší správny súd, Portugalsko), takto:

1. Vnútroštátna právna úprava týkajúca sa riešenia krízových situácií úverových inštitúcií prijatá pred nadobudnutím účinnosti smernice 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností, zmenenej pred uplynutím lehoty na prebratie uvedenej smernice, ktorá síce preberá niektoré ustanovenia tejto smernice, neprebrala však ustanovenia týkajúce sa:

   – v prvom rade uskutočnenia spravodlivého, obozretného a realistického ocenenia aktív a pasív úverovej inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie, pred prijatím tohto opatrenia,

   – v druhom rade vyplatenia prípadnej náhrady založenej na takomto ocenení inštitúcii, ktorej krízová situácia sa rieši, alebo prípadne držiteľom akcií alebo iných vlastníckych práv,

   – v treťom rade výslovného ustanovenia, že akcionárom inštitúcie, ktorej sa týka opatrenie na riešenie krízovej situácie, sa vyplatí aspoň toľko, koľko by sa im podľa odhadu vyplatilo, ak by sa inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, likvidovala v plnom rozsahu na základe bežného konkurzného konania, pričom takýto ochranný mechanizmus sa stanovil len pre veriteľov, ktorých nároky sa nepreviedli,

   – a vo štvrtom rade uskutočnenia nezávislého ocenenia zameraného na určenie, či by sa s akcionármi a veriteľmi zaobchádzalo priaznivejšie v prípade, ak by úverová inštitúcia, ktorej krízová situácia sa rieši, vstúpila do bežného konkurzného konania,

   nemôže vážne ohroziť dosiahnutie výsledku stanoveného smernicou 2014/59.

2. Článok 17 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, aká sa opisuje vyššie.